

ta stóru fjöld af tjóðveldisfólki — fiskimönnum, verkamönnum og kvinnum og öðrum fyrrverandi stuðlum floksins — at bera eina serstaka kvæðu til henda einaferð mest revsandi ribbaldin í feroyska samfelagnum, í feroyskum politikki og feroyskum fagfelagslívi.

Hesir eru D.P. Danielson, cand. jur., Karsten Hoydal, fiskivinnufræðingur, og Hansemann Joensen, cand. med., fyrrverandi landslæknir.

Flokkurinn fiskaði óført millum fiskarar og vann sær stórt álit millum hesar í eini tíð ússaligastu armóðstíð feroyinga undir borgarliga landsstýrinum í fimtiárunum. Men kappar eru falnir og politikkurin horvin. Önnur eru komin til, önnur, sum ikki kenna tað stríð, tann bardaga, sum tá var at fáa fólkinum breið í munnin og skapa fiskimönnum betri kor. Men tey hava heldur ikki megnað at flutt og flyta henda arvin víðari, tí eingin rót er aftur í teir fyrstu og stríðskendu fagfelagsdagarnar — har er rótloysi.

Hóast tjóðveldisflokkurinn við lít er farin borgarliga vegin og einaferð aftur letur hetta koma til sjónar við slíkum borgarligum síðum, so verður Erlendir kortini heiðraður av mongum verandi og fyrrverandi tjóðveldismanni...

fyrrverandi tjóðveldið

Til Kyndla-mannin Jóannes Dalsgarð!

Týskveldið fór Kyndil á uttanlandsferð við umleið 35 ítróttafólki. Vit spyrja bara: Hvussu ber tað til at Kyndil skal ferðast á útlendskum kjöli, tá vit eiga okkara egna góða skip?

Kyndlialimir

At skriva fyri býttlingum

sjónarmið

Ídag

Dagny Joensen, blaðkvinna



Í summarfrítíðini kom eg í prát við tveir norðmenn, sum høvdu búð á bygð í 14 dagar. Aðrenn teir vóru komnir henda vegin, høvdu teir sum rættir ferðamenn sett seg inn í viðurskiptini í Føroyum.

Ein teirra var so væl fyrri, at hann hevði lært feroyskt á lærðum háskúla og kundi sostatt fylgja við í tí, sum feroysku blóðini skrivadu.

Serliga var tað skrivningin um William Heinesen og sjónarmið teirra skrivandi, at tað var skeiðt av skaldinum, at hann nakrantíð hevði tikið penn, málningakust og serliga saks í hond!

Norðmenninir vóru skelkaðir av medferðini William hevur fingið og skiltu ikki rættuliga hetta, men ristú á høvdi-num.

Norðmenninir sögdu, at bygðafólkið har teir høvdu búð, vóru púra samd við t.d. Dagblaðnum, sum serliga hevur verið virkið í hesum tjaki. Teir ristú á høvdi-num og skiltu enn minni hetta.

Eg spurdi norðmenninir, um teir høvdu spurt bygðafólkið um tey høvdu lisið bókurnar hjá William? Tað marghátliga var, at tað hevði bygðafólkið als ikki!

— So góðtrúgvín ein enn er, so trúði eg ikki tí eg hoyrði, tá ein eg tosaði við í vár upplýsti, at feroyingar ikki kenna skaldskapin hjá William Heinesen, — tey

flestu kendu bert málningar, tekningar og pappírsklipp hansara, segði hesin.

Hetta hugsaði eg nógv um og spurdi fleiri fólk. — Jú, tey vóru av somu áskoðan, listamaðurin var meira kendur enn skaldið og rithøvundurin.

Hvussu kann tað bera til?

Hugurin leitaði aftur í barnaárin fyrst í fimtiárunum. Hvussu var skúlaundirvisingin og hvat lærdu vit har? Ikki um William Heinesen — ið hvussu so er, noyðdist eg at viðganga fyrri mær sjálvari.

Hugurin leitaði víðari. Skúlaárin eru tey, sum leggja grundina fyrri mentan og virki hjá uppvaksandi ættarliðnum. — Vinnuliga virkseimið fyrri at forvinna sær føðina og mentanarliga virkseimið — grundað á barnalærna í skúlanum, fyrri at viðka um sjónarringin — alt eftir hvat einstaklingurin hevur áhuga fyrri.

Tit eru býttlingar

Síðan leitaði hugurin til ein lærara frá barnadøgnum. Hetta var ein teirra, sum hvønn dag hitti sitt »Waterloo« í skúlastovuni, tí hann ikki dugdi at fanga áhuga hjá børnunum í undirvisingini.

Fyrri at bota um at verða við undirlutan og fyrri tó at fáa børnini at sita still, undirhelt hann okkum við øðrum: Eitt nú hvørjum góðum



ella ringum slag vit neyðarsligu næmingar vóru av. Um slagðið var býtt, klókt, fús til arbeiðis ella letingar. Um familjan ríkaði seg upp ella var samfelagnum til byrðu, hvørjum vit líktust av næstringum okkara o.s.fr. Har sótu vit so og hómaðu, hvat vaksnamannalívið hevði at bjóða okkum.

Lærarin skal hava mína fyrirgeving, tí hann visti ikki hvørja ávirkan hetta hevði á einstaklingin og hevur helst ikki gjørt hetta við óndum vilja!

Summarfuglar

Nú er helst onkur sum heldur, at hetta er dekan ov nógv av tí góða, men kæri lesari, — eg havi eisini fingið summarfuglar í búkin av at lesa tað sum hevur verið skrivað negativt um ein feroyskan rithøvund, sum júst á listarligan hátt hevur myndað tað góða og tað ónda — vanskeplaða í samfelag okkara.

Uttan at seta meg færan fyrri at ummæla skaldskapin hjá William Heinesen — tað dugi eg ikki, so skal eg kortini nevna tað sum persónliga hevur hugtakið meg mest. Tað eru nevniliga royndir hansara at skapa persónar í skaldskapi sínum í tíðini hesir jivdu, á slíkan hátt, at tað ikki kendist áleypandi. Hann revsaði og gjørdi eisini láturligar persónar, sum lesarin

fekk við í hugaheimin, men samstundis tað álvarsliga og ríkandi, men eisini litisverda, sum menniskjuni — eisini her á klettunum — kenna í umhvørvi sínum.

Fyrri øll skrivandi fólk er tað helst átroðkandi at mynda veruleikan við »fiktión« soleiðis, at tann skrivandi tíðarfestur persónar og umstøður, í hesum føri í skaldskapinum. Um viðurskiptini ikki her verða lýst við teimum mongu persónleikum, sum veruliga samfelagið er grundað á, so missir skaldskapurin sitt listarliga virði. Tað ber ikki til at skriva um viðurskipti, sum hava verið fyrri fimtiárum síðan í dag, tí tann tíðin er fyrri langari tíð síðan søga.

Tí er tað burturvið og manninkandi at sápla ein mann niður fyrri tann skaldskap hann hevur skapt ein heilan mansaldur — serliga nú hann er komin so nógv til árs og bókur hansara hava so nógv ár á baki.

— Og kortini, um bert ein partur av teimum, sum vóru børn í míni tíð hava havt so vánalig skúlaumhvørvi, tó at hetta helst var óvanligt. Tí kunnu tey sum rópa harðast fáa orðaljóð, so »tigandi meirilutin« resast, lurtar, lesur og ger niðurstøðu, at tá mótsæðumenn Williams í hesum máli siga og skriva soleiðis — so er tað nakað um tað!! Viðvíkjandi skrivning Dagblaðsins — eg skal ikki viðgera innihaldið, so

kenni eg tað sum er tað út frá sjónarmiðnum — minni tú veitst, meira skalt tú rópa fyrri at verða hoyrdur! — Eisini út frá sjónarmiðnum, at tey tú skrivar til eru býttlingar! So langt og kortini so trupult.

Hinvegin at loypa so framav í eini »agurkutíð« er, helst tí ov lítið annað er til at taka. Fólk skulu ikki ovbyrgjast í álvarsmálum í summarfrítíðini.

— Eg siggi fyrri mær »risarnar« á Dagblaðnum, sum hava lagt litla heila í blot og síðan hava fingið hugskotið: »— Vit taka William Heinesen til viðgerðar, hann ger ikki haltari henu mein!«

Hví er júst hetta málið so spennandi? — Jú, tað gongur upp á tað sama sum skúlaárin, sum bardist við sitt dagliga »Waterloo«.

Dagblaðið fangar lesaran, sum gevur hópinn av afturhaldandi svør, og so koyrir málið av sær sjálvum!

Mín lærari tók lættastu leiðina, helst tí hann ikki megnaði starv sitt. Dagblaðið á sín hátt fyrri at sleppa undan at taka støðu í einum máli, sum býttlingar kortini ikki skilja.

Hvat heldur uppvaksandi ættarliðið um tilkomin fólk, sum soleiðis »visa andlit«?

Dagblaðið átti at kent sær högv.

Hava tey sum í dag ráða fyrri borgum ikki annað og meira at bjóða?

Mintust tygum

HALDARAGJALDIÐ?